

22.05. 2013

Mandat for ekspertgruppen som skal utrede et bedre organisert strømnett

Bakgrunn

Strømnettet utgjør et sammenhengende og omfattende system der både utbygging og drift av de enkelte elementene må koordineres for at systemet skal fungere tilfredsstillende. Det er mange eiere i overføringsnettet, i stor grad offentlige eiere. Nettselskapene er underlagt en omfattende regulering av sentrale myndigheter.

Energiloven regulerer tre nettnivåer; sentral-, regional- og distribusjonsnett. Sentral- og distribusjonsnettet har klare funksjoner. Regionalnettet ligger mellom disse to nivåene. Regionalnettsanleggene er av ulik rolle og størrelse og ikke alle dagens regionalnettanlegg har en naturlig funksjon som ledd mellom sentralnett og regionalnett. Det foregår en del innmating av produksjon og direkte overføring til slutt kunder i regionalnettet.

Sentralnettet drives som en enhet med Statnett SF som operatør og dominerende eier. Underliggende nett har en variert eiersammensetning. Det er mange nettselskaper, og enkelte selskap eier både regionalnett og distribusjonsnett. Enkelte nettselskaper eier både deler av sentralnettet og regionalnett, og noen få av dem også distribusjonsnett. Det er om lag 130 distribusjonsselskaper og om lag 70 regionalnettsselskaper. Mange av disse selskapene har også annen virksomhet.

Nettselskapenes virksomhet er underlagt en omfattende regulering av myndighetene gjennom tekniske og funksjonelle krav. Inntektene og prinsippene for tariffing er også regulert. Utbygging av nettanlegg med høyt spenningsnivå, det vil si i regional- og sentralnettet, trenger konsesjon for anleggene fra energimyndighetene. Distribusjonsverkene driver og bygger innenfor en generell områdekonsesjon. Både konsesjoner for enkeltanlegg og for områder er gitt for et tidsrom på inntil 30 år.

Nettorganiseringen skal bidra til å sikre samfunnet en hensiktsmessig infrastruktur for strømforsyning og at nettselskapene sørger for en sikker, effektiv og miljøvennlig strømforsyning og nettilknytning for dem som ber om det.

Strømnettet er bygd opp over lang tid og under skiftende vilkår. Etableringen av strømforsyningen krevde en betydelig lokal og regional innsats og pragmatiske løsninger underveis. Vi har i dag et funksjonsdyktig og godt kraftsystem. Det er likevel svakheter ved systemet. Det gjelder særlig:

- Det har vært investert for lite i deler av nettet de siste tiårene.
- Det kan være tvil om gjennomføringsevnen i enkelte selskaper til å ta i bruk ny teknologi og til å møte nye krav og oppgaver.
- Mange av nettselskapene er trolig for små til å ha en effektiv drift og økonomisk løfteevne til fornyelse og utvidelser. Det er likevel ikke noen sikker sammenheng mellom selskapenes størrelse og deres effektivitet.
- Det er i dag store tarifforskjeller mellom nettselskapene. Det er et mål å få mer harmoniserte tariffer.

- Regionalnettet som eget nettnivå har en uklar rolle. En del anlegg i regionalnettet har ingen betydning som mellomledd mellom distribusjonsnett og sentralnett. Dagens nettstruktur er oppdelt og lite oversiktlig både for energimyndighetene og for samfunnet for øvrig. Det kompliserer koordineringen av utbygging og drift unødvendig.
- Det kan være behov for enkelte endringer i grensesnittet mellom sentralnett og øvrig nett.

Nettselskapene må selv avgjøre om de vil slå seg sammen med andre selskaper til større enheter. For energimyndighetene er det viktig at selskapene oppfyller myndighetenes krav til å drive nettvirksomhet. Det er også viktig at sentralnettselskapet kan samarbeide godt med tilstrekkelig store og kompetente nettselskaper om koordineringen av systemkontroll og utbygging av sentrale regionnett med sentralnettet. Det bør også være tilstrekkelig styrke i de regionale selskapene til å koordinere regionalnettutbyggingen med distribusjonsnettene.

Oppgaven

1. *Gruppen skal kort drøfte hvilke oppgaver overføringsnettet i Norge må ha på lang sikt*
2. *Gruppen skal vurdere hva som er en hensiktsmessig nettorganisering. Det skal legges fram en eller flere modeller for organiseringen.*
3. *Gruppen skal vurdere hvilke forutsetninger som må være oppfylt og hvilke virkemidler myndighetene kan bruke for å få til en god nettorganisering. Det skal legges fram ett eller flere alternative forslag til virkemiddelbruk.*
4. *Det er i dag store tarifforskjeller mellom nettselskapene. Det er et mål å få mer harmoniserte tariffer.*
5. *Gruppen skal vurdere om ønsket endring i nettorganiseringen lar seg gjennomføre innen 2020, og legge fram en strategi for eventuell gjennomføring.*
6. *Gruppen organiserer selv sitt arbeid og vurderer selv eventuelt behov for ekstern kontakt og/eller bistand.*

Olje- og energidepartementet leder sekretariatet for gruppen der også NVE deltar. Det kan også være aktuelt å engasjere andre i sekretariatet. Gruppen skal legge fram sin rapport for Olje- og energidepartementet 30.4. 2014.